

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Egy évre . . . . . 10 frt - kr.
Fél évre . . . . . 5 . . . . .
Negyed évre . . . . . 2 . . . . . 50 . . . . .
Egy órára . . . . . 1 . . . . .
Egyes szám ára 4 kr.

Felelős szerkesztő: **BENEDEK JÁNOS**
Kiadók: **HOFFMANN** és **KRONOVITZ**

Hirdetési díj:
Hat hasábos petit sorért 5 kr. Nagyobb terjedelmű többeszer
hirdetések alku szerint jutányos áron vétetnek fel.

Az ischli tanácskozások.

(i. l.) Kies és pompás nyári üdülőhely Ischl, hová felséges királyunk is el szokott járni, hogy kipihenje az uralkodás fáradalmait. De egy pár év óta rendszerint ott sem pihenhet igazán. Éppen ilyenkor, mikor a nyári hőség legégetőbbben tüzel reánk, július közepén évről-évre felkeresik a miniszterei, a kik nem tudnak a magok dolgában eligazodni. Mióta a közösügyes alkotmány úgy meg van bomolva a miatt, hogy csak a magyar kereke jár, az osztrák kereke, ha mozdul is, csak iszanot kavar; tehát négy-öt esztendő óta mindig ilyenkor nyár derekán a napnál is égetőbbben kezdi sőt a minisztereket az a kérdés, hogy mi lesz a közös-ügyekkel a jövő esztendőre. Szaladnak hát Ischlbe tanácskozni a felségével s kisütnek formulákat és klauzulákat, amelyek azonban, szerencsére, nem mindenkor állják ki a ridegebb téli időjárását.

Ezidő szerint Körber osztrák miniszterelnök van Ischlben. Sok a beszélni, sok a megállapodni valója a felségével annyira, hogy ischli időzését csütörtökig meg kellett hosszabbítani. Nem is csodálkozhatik ezen senki. Az is sok megfontolást kíván, ha valami kivezető utat akarunk találni az osztrák labirintusból; de az sem kevesebbet, ha ezt a rettenetesen összekuszálódott csomót a császári hatalom kardjával próbálják kettévágni.

A kínaiak vallás-erkölcsi rendszere.

— Alkalmi ismertetés. —

A »Debrecezen« eredeti tárcaja.

Irta: **Mitrovics Gyula.**

Szegényeket elvadította, elkeserítette az európai civilizáció kapzsisága, kalmár és telhetetlen hódítási szelleme s most irtóháborút kezd ellene, a barbárság, az elmaradottság, a »k h i n a i f a « örve alatt.

Az ellen a nép ellen, a melynek mint az európai műlt állam rendszernek kötelességében és annak áldásai alatt roskadozó modern kulturának is, bizonyára megvannak a maga bűnei, de a mely első sorban ott állott zsenialitásával a mai műveltség bölcsőjénél; sok szeretettel, nagy véráldozatokkal ringatta azt és amit kevesen hisznek el: vallás-erkölcsi bölcsészeti rendszerével, alapvető előharczosa lett, sok, későbbi századok kísérleteinek általános emberi, családi, köztársadalmi és állami törekvéseinek, annyira, hogy nagy európai gondolkodóképes bölcsészek ujráták meg a kínai bölcsé-éget és ma sok ellenők küzdő európai hatalmasság népboldogító rendszerére is illik a közmondás: Meglátja a szálkát a más szemében és gerendáthord a maga árában!

Nezzük csak a barbárnépnek vallás-er-

Nehéz dolog az egyik is, a másik is, még úgy is, ha csak tisztán Ausztriát vesszük tekintetbe. Két rettenetes harc folyik ott s már eddig is feltorgatott minden alkotmányos formát.

Az egyik a népfajok harca egymás ellen. Kibékíthetetlen ellentétek tusakodnak itt, a szlávok áll szemben a németekkel s követeli a maga számára az egyik is, a másik is, hogy az állam jellegét ő adja meg. Aki távolról nézi a dolgokat, annak szinte érthetetlen az az elkeseredés, a melylyel egy-egy járási-rés vagy aligminárium nyelve fölötti vita a közösi képviselőtestületekben, a tartománygyűlésekben, sőt magában a birodalmi gyűlésben is az ellenfeleket egymás hájába ugratja, Csehnek, szlovénnek, németnek, lengyelnek stb. érzi itt mindenki magát s a faji széthuzást nem mérsékli egy történelmileg kifejtett nemzeti összetartás öntudata. Ez a faji érzet tehát feltétlen s igazságtalannak tartja a jogoknak minden olyan felosztását, mely a jogokban mást is részletet. Ezért lett hiu kísérlet eddig minden u. nyelvtörvény és nyelvrendelet.

A másik nagy harc az alkotmánykérdésében folyik. És ezzel nem csupán azt értjük, hogy a 67-iki alkotmány s nevezetesen a hírhedt 14-ik szakasz magyarázatára nézve eltérő felfogások vannak az egyes pártok közt, hanem értjük azt az elkeseredett ellentétet, mely liberálisok és klerikálisok, merkantilisták és agráriusok közt kifejtődött, s mely

annál élesebb, mivel a nemzetiségi ellentétekkel tudja magát megerősíteni

Ennyi lévén a bomlasztó s olyan kevés lévén az egyesítő elem Ausztriában, nem csoda, ha ott a feje tetejére állt minden alkotmányos élet s beadták neki a parlament-elnapolás ódumát. Az is érthető, hogy Ischlben most nagy tanácskozások foynak róla: mi legyen a további gyógykezelés. Megpróbálják-e még az osztrák alkotmányosságot belső szerekkel magához belső szerekkel magához téríteni? Avagy egy nagy amputációt, igazi császár-metszést hajtsanak-e rajta végre? Mert utóvégre is bizonyos, hogy sem Ausztria korányzását, sem a közös-ügyek intézését az ilyen delirius osztrák alkotmányosság félrebeszélésétől függővé tenni nem lehet.

Ott van azonban a bökkenő, hogy az osztrák parlamenti alkotmányt a magyar alkotmány is a maga biztosítékának jelentette ki, s ezért szabta a közös-ügyek fentartásának feltételül az osztrák alkotmány fentartását. Az osztrák kérdést tehát csupán Körberrel elintézi nem lehet s ezért várják a napokban Ischlbe Széll Kálmánt is.

Bolond dolog e, hogy ha a szomszédunk beteg, mi nekünk kell az orvosról gondoskodnunk s még bolondabb, hogy minékünk kell a gyógykezelés költségeit is megfizetnünk. Mert annyi bizonyos, hogy ha Ausztriában alkotmányváltozás lesz, az éppen nem előnyösen ki fog hatni a mi alkotmányunkra is, s

kölcsi rendszerét! Természetesen csak választos vonásában, úgy amint a lapok tere és híradása megengedi.

Azon hivatott tudósok között, a kik az emberiség vallás-erkölcsi gondolkodásának fejlődési történetét tették tanulmányuk tárgyává, közösen elfogadott művelődés történelmi tény az, hogy az elsőnek ismertetett régibb pogány népek között, a kínaiaknál találkoznak először, határozottan körvonalozható vallás-erkölcsi öntudattal, akiknek bármennyire hiányos és sivár realizusba — már a kiinduló pontnál, ime benne vagyunk a modern kultúra templomában — olvadt is fel vallásuk, különösen az erkölcsi élet elvei és szabályai iránt, különös érdekeltséget tanúsítottak.

Regi és mai vallás-erkölcsi rendszeröknek szent könyve, mondjuk: Bibliája a »King« Teljes címén: »L a o - T s e - T a o - T o - K i n g « A kínai nemzeti irodalomnak hosszú időn át produkált irodalmi terméke különösen Meng-cse, T o u h i és T o s t s e bölcsészek es történetirók, nagybecsű műveiből össze gyűjtve.

Teljes rendszerbe, a nemzeti irodalmi művek gondolatait mint a kínaiak vallás-erkölcsi életének alapját magának a kínai vallásnak alapítója, Kong-fu-tse, a bölcsesség fejedelemé, a z ember i-

s é g e s z m é n y k é p e foglalta, Krisztus előtt a VI-ik században.

Ez a szent könyv három nagyobb részből áll, u. m.: »Y-King«, »K u - K i n g « és »S h i - K i n g «. Az első természeti bölcsészet, a második az akkori kínai nép történetének bölcsészete, a karmadik a nép és különösen népdal költészet gyűjteménye.

Már magának a szóbanforgó vallás alapítójának rendszeresítésében és kiindulási pontjában is, oly vallás alapító zsenialitás szól hozzánk, más vallásalapítók sekélyes látóköréhez és bölcsességéhez képest amelyet nem lehet ám csakugy könyvszerrel lekicsinyelni.

Az nevezetesen, hogy egy hódító, mondjuk: egy nagyobb kiterjedésű néptest tagjai számára és annak boldogítására szóló vallást csak annak, az egész emberi értelmet és szívet érdeklő gondolat és érzelmbeli világára támaszkodva, lehet alapítani.

Az is'eni kijelentésen alapuló keresztényen vallás, épen azért lesz, hitünk szerint az emberiség világvallása mert az az ember egész nemesebb irányu értelmi és szívbéli szükségére hatott rá más vallások mellett és azokat képes kielégíteni.

A kínai vallás-erkölcs bölcsészeti főbb tételei egyébiránt a következők:

A m i n d e n s é g, az egész latható

— a mi még súlyosabb — egyáltalán nincs kizárva, hogy az osztrák ház orvoslására, az ischli konzilium határozatából, nem adnak-e be mind a kettőnek egy expedíció Kinát.

Debreczen, július 18.

A tulsó táborból. A néppárti törekvés egy újabb hajtsza az a levél, amit B u b i c s, a vén kassai püspök, irt Zichy János gróftól, a néppárt grófi apostolához. Bubic s püspök idáig egyike volt azoknak a jólkü s liberális szellemű papoknak, kik méltó helyet foglalnak el Vasary érsek oldalán. Most egész különös módon felcsapott a fekete sereg katonájá s a következő levelet intézte Zichy gróf urhoz, a k a t o l i k u s nagy gyűlés elnökehez :

Méltóságos gróf ur !

Vettem Méltóságodnak hozám intézett becses sorait azon megtiszteltető felhívással, hogy a Budapestén 19 0 aug. 17—20-ig tartandó Orsz. Katolikus Nagygyűlésen a védnöki tisztet fogadjam el. Kész örömmel teljesítem e kívánságot s ha lehet személyesen előjövök.

Isten áldását kérem ugy Méltóságodra szent ügyünk buzgó előharcosára, ki törhetetlen bátor lélekkel kél a k a t o l i c i z m u s védelmére és ezzel követendő példát nyújt a z r e k e s e z r e k e k De áldást kérek az ügyre is, mely oly fontos mindnyájunkra nézve.

Méltóságodnak

Budapestén 1900. jul. 11.

Kiváló tisztelettel

Bubic s Zsigmond,
kassai püspök.

Tarda senectus debilitat vires animi... a püspöki áldás ártatlan dolog ugyan, de mégis úgy illik, hogy becsületesebb dologra fordítsák, mint a gyűlöletet hirdető, nemzetünk ellenségeivel szövetező, hazug czim alatt buj-

általunk megtapasztalható világ élete, még ha talán maga-abb szelemi, ideális oldaláról tekintjük is azt, egyszerűen a természet az anyag élete és szellemről, talán magasabb lelki tehetségekről beszélni, már csak azért sem lehet, mert hiszen: «a vagy kicsoda latta azokat?»

Mikor Görögországban, annak gondolatvilágában, a melynek klasszikus emlíni táplálkozik pedig, tudós felfogás szerint ma is az európai összes tudás és civilizáció, erős tét foglalt az epikuraismus, meg kisebb mértékben, a k i r e n a i k u s o k iskolája s azután, a civilizáció későbbi századaiban, rájuk licitált a francia materialismus ma is tartja a bankot, az ugynevezett igazi «természet bölcsészete»; hát akkor még senkinek se jutott eszébe irtó haburut indítani az emberi szabad vizsgálódás, gondolkodás és meggyőződés ellen, pedig ezeknek bőséjét ott ringatta Kinában ennek a nagy népnek «Bibliája», és ringatta a nélkül, hogy európai szellemű és izü szocializmust teremtett volna.

Mindaz, ami csak a nap alatt történik, nem valami magasabb, eszményibb cél felé való törekvésből áll, hanem az egész nem egyéb, mint a természet, az anyagi világ életének lefolyása, k ö r b e n v a l ó f u t a s a, amely természet, a nélkül, hogy lényegében valaha megváltozzen, folytonos ismétlésekben, újra meg újra előkerül.

Ezért van az, hogy mintha csak a zsidó bölcsét hallanók, hogy «Semmi sincs új a nap alatt» s mintha W o l f csak kínai nyelven irta volna bölcsességét, mely szerint minden öröktől fogva determinálva, megszabva van; az is, hogyha Kinában vért ontanak a boxerek, az is, hogy én, ennek alkalmából,

toptató néppárt akna-munkájára. Mert a néppárt munkája nem a «katholicizmus védelme», (ki az ördög bántja őket?) hanem orv támadás a józan ész és magyar hazaszeretet ellen. Fáj ilyen jóságos öreg urat ily cimboraságban látni.

István-nap, meg a néppárt. Ki ne tisztelné István király emlékét? A legelső magyar királyt, ki alkotmányunk alapjait nagybölcsességgel lerakta, s ki igazságos és bölcs fejedelem volt. Meg is ünnepli emlékét minden esztendőben hivatalosan is Magyarország, mint a hogy illik is a legelső magyar király emléket tisztelni. Ha csak arról volna szó: ki akarná magát kihuzni az ünnepségből? De nemcsak arról van ám szó, hanem arról, hogy bizonyos politikai ábrándozásoknak rendkívül kapóra jövő alkalma a nemzet ünnepéből vallási kérdés csinálni s Istvánban nem az első magyar király, hanem a pápa által «szent»-té avatott vallás-apostol jellegét helyezni előtérbe, s a néppárt például azt követeli, hogy oly arányú országos ünnepek tartsanak István napkor, melyek hivatalosan a d o k u m e n t a l j á k a — s z e n t I s t v á n k o r o n á j a a l a t a r t o z ó o r s z á g o k a l l a m v a l l a s a k é n t a r. k a t h. e g y h á z t a n a i t. — Tudvalevőleg a protestánsok «szent»-eket nem ismernek s I s t v á n királyt is derék, jó fejedelemnek, bölcs férfinak tartják, de szentnek nem. Az ultramontanok törekvése tehát újabb mélynyelet a lelki ismereti szabadság ellen s kedvező alkalom a fogalmak összezavarásából politikai törekvések malmára hajtani a vizet. De hogy ez sikerülne nekik: arról hegedült egy másik szent, t. i. Dávid.

A kínai események.

Ez idő szerint a mennyei birodalomban 3 helyen folyik a haburut, a nékü, hogy az meg lenne üzenve. A legborzalmasabb csatahely Peking, hol az európaiak több heti hősi ellenállás után egytől-egyig fölkoncoltattak, a második Tiencsin, melyet, ha a

ezeket az ismertető sorokat a «Debreczenbe» írom. Az erkölcsiség — mondja tovább vallásrendszerük, ezen alaptételek után, meg a civilizáció is, nem előre, hanem folyvást hátrafelé, arra tekint, ami már előbb volt és aminek mindig ugyanannak kell haladnia; a miért aztán minden cselekvés, a melynek célja az, hogy valamely jelenleg meglevő rosszas, helytelen dolgon segítsen, nem egyéb, mint visszaterés egy, bár azelőtt létezett jobb dologra vagy állapotra.

Előre való haladás helyett az erkölcsi törekvésnek vagy az a célja, hogy a meglevő jót feltartsa, megőrizze, vagy pedig az, hogyha a meglevő nem jó, visszatérjen a muthoz, a mely jó vala.

Az eszményit, azt, amit idealisnak nevezünk, nekünk, élő embereknek, azért nem kell és nem is szükséges megvalósítanunk, mert hiszen az már előbb vagy később tényleg megvalósítva volt; nem csak, hanem többkivesebb tökéletességében mindig megvalósítva van.

Ezért van az, hogy az emberiség minden történet és minden kifejlődés nélkül kezdettől fogva, tökéletes és a mivelődés, az erkölcsiség koránt sem valami olyat szándékozik létre hozni, a mi talán még sohasem lett volna meg, hanem csak némely, a dolgok mélyéig sohasem férközhető megzavarásokat, rendetlen állapotokat orvosolni.

Az, ami még csak ezután jöhet létre, már csak azért sem lehet jó, mert a jónak természetéhez és tökéletességéhez tartozik az, hogy az öröktől fogva folyvást meg legyen. Ezért aztán a legfőbb jó nem cél, hanem kezdettől fogva folyvást tartó létezés és annak az ember nemcsak folyvást birtokában van, hanem élvezi is azt.

ma érkezett táviratoknak hinni lehet, a szövetséges csapatok tegnap nagy áldozatok árán elfoglaltak, végül a mandzsuri tartomány, melynek különböző pontjain már heves csatározások folytak orosz és kínai csapatok között.

Az a remény, hogy a boxerek lázadása lokalizáltni fog, nem valósult meg. Most már utban vannak a déli tartományok felé is, hol az európaiak legalább eddig némi biztonságban voltak.

A bizonytalanság azonban itt is oly nagy foku lett, hogy Port-Arthurban az oroszok jónak látták a pénzt és pénzüreket biztosabb vidékekre küldeni.

A kínaiak vakmerősége napról-napra nő. Az Amuur folyó mentén feltartóztatnak egy orosz gőzöst és közölték a hajó parancsnokával, hogy jó lenne, ha a hajózást egészen megszüntetnék. Mikor ezt a hajóskapitány megtenni vonakodott, ágyukkal támadták meg a hajót. Az ellenségeskedés tehát már egészen nyílt.

Az első siker, melyet a Kinában levő szövetséges csapatok elértek, Tiencsin elfoglalása lenne. Az angol külügyi államtitkár, Brodrick, maga tett erre vonatkozólag jelentést az angol képviselőházban, elmondván, hogy a nemzetközi csapatok valamennyi tiencsini erődöt elfoglaltak. Ez a győzelem a kitűnően szervezett kínai csapatok felett igen drága volt. A tudósítások még nagyon hiányosak, de már eddig is konstatalható, hogy a szövetséges csapatok vesztesége igen nagy.

A külföldi lapokat ennyi vér láttára a bosszuvágy urálja. Berlin, London, Paris sajtója bamalatos egyetértéssel követeli Kína megaláztatását. Oly borzasztó büntetést követelnek, mint a minő borzasztó volt a kínaiak tette. Csakhogy a bosszuért való kiáltások nem hallgattatják el a szemrehányásokat. — Akadnak vélemények, melyek azt állítják, hogy az európai presztizst, de főleg a sok ártatlanul kiöntött európai vért meg lehetett volna menteni, ha a hatalmak nem lettek volna annyira érzékenyek párcialis érdekeik megvédelmezése körül. De sem a pausz, sem a bosszu nem támasztja fel a holtakat. A jelen pillant kötelességeket ró a hatalmakra: Megmenteni Kinában azokat az európaiakat, ki-

Valamennyi elgondolható jónak helye a paradicsom, amelyet az ember épen a jó természeténél fogva nem veszíthet el, hanem annyi igaz csupán, hogy ezt a helyet tövises és bogácsok szőtték körül, de a mely körülmény az ember életét a „mennyi országban» legfelebb kissé kényelmetlenebbé teheti, a nélkül, hogy maga ez az élet azért valami nagy fáradsággal volna csak elérhető.

A világtörténet nagy folyamata, az emberek hozzájárulása és beavatkozása nélkül, egyedül saját erejéből halad előre s az embernek nincs más feladata, mint az, hogy kényelmesen vesse magát oda annak hullámainra s engedje menni az örökké egyenlőnek maradó rendet a maga kerékvágásában.

Az erkölcsiségnek épen azért nincs semmi célja s az csak is nyugalmat és r e n d e t kíván vagy legfelebb passzív engedelmeiséget az állam gyámsága iránt, amely állam a legkisebb dologban önkényüleg rendelkezik s maga az állam törvénye egy az erkölcsessel s maga az állam egy a legfőbb erkölcsiséggel.

Nem erőteljes küzdelem, hanem csendes k i t a r t á s legfelebb az, ami nekünk embereknek kötelességünk.

Az erkölcsiség és civilizáció legmagasabb és legfelségesebb előképe, a természeti égből az ő önmagával mindig egyenlő rendszeres mozgásával, valamint a világ tulajdonképpen sem egyéb, mint a két ő-primezipiumnak: az égnek és földnek egymás által való áthatottsága és a kettő között az egyensúly képezi a középet, hasonlót képez az erkölcsiség és civilizáció is, az egyensúly, a teljes közép fenntartásában áll. »A középet u t m i n d i g a l e g h e l y e s e b b.«

Ilyen nyugalomra lévén a kínaiak nézete szerint kárhoztatva az ember, az erőteljes,

ket a sors különös kegyelme eddig életben megtartott.

A legújabb táviratokat itt adjuk :

London jul. 17.

A Daily Mail jelenti Sanghaiból tegnapi kelettel, hogy a helyzet komolyságának egyik fő ismertető jele az, hogy kínai források szerint a boxerek azt ajánlották, hogy dél felé vonuljanak. Hir szerint a boxerek 5 ezredet szándékoznak a nagy csatorna mellett levő Csinghampoba küldeni. Ugyanez a távirat azt jelenti továbbá, hogy Niucsvangban komolyabb harcra van kilátás. A boxerek közvetlenül az idegentelep előtt állanak. Az oroszok eltorlaszolták az utcákat. A pénzt és értékpapirokat az orosz bankhivatalnokok Port-Artkurba vitték.

London jul. 17.

A Daily Express egy sanghaji táviratában az van mondva, hogy Sanghai nagy veszélyben van. A konzulok felkérték kormányait, hogy a kikötő megvédése céljából hadihajókat küldjenek.

A Daily Express Wolseley lordot ajánlja a nemzetközi csapatok parancsnokaként, Peking felé állítólag kínai csapatok közelednek. A kínaiak igen elbizakodtak a azzal fenyegetőzések, hogy a paotingi nagy olajtart felgyújtják

Monarchiánk álláspontja.

Páris, jul. 17.

Mint megbízható forrásból jelentik, Goluchovszky gróf külügyminiszter a francia külügyminisztériumban tartott konferencián részt vett és ott az osztrák és magyar monarchia álláspontját ugyanancsak megbízható értesülés szerint két irányban precizozta. 1. Az osztrák és magyar monarchia először a többi hatalmakkal szemben készen nyilatkozik erőviszonyaihoz képest közreműködni a hatalmak egyöntetű akciójában. E célra két hajót indít a monarchia Kinába.

Másodszor utalt arra a csekélyierdekkörre Goluchovszky, melyet a monarchia Kinában képvisel, éppen ezért a monarchia nem tartja szükségesnek, hogy oda szárazföldi csapatokat küldjön. E kijelentés után most már bizonyos hogy szárazföldi csapatokat nem fognak Kinába küldeni.

férmas küzdelem helye, azért erkölcsstanuk egy cseppet sem szigorú és követelő. Nem célja egy magasabb eszményi cél felé sarkalni az embert, aki jól érzi magát a mindennapi élet közepvonalán. »A jelen türelem — éneklő buldog megnagyobbással. M e n g c s a — sőt néha még virágokat is terem; a jövő pedig egy zajosabb törvény kezében van s ugy is eljő, ha az ember semmit sem tesz is érte.«

Elkölcstanuk jelleme az engedékenység, nyugalmas merséklés, gyakorlatiaság. Nem kíván semmit ami talán küzdelembe kerülne. »a véres verejtékkel keresett kenyerét, elvégre mégis csak keserű; a szigorú mértékletesség árán megnyert egészség mégis csak mesterseges s az ember úgy szép, ha marad az, ami; — ember az ő természeti gyarlóságaival együtt.

Szerintök az ember — természetesen csak a kínai — már természeténél fogva képesítve van arra, hogy az erkölcsiség valamennyi követelményét teljesítse: nem csak, hanem nem is létezik valami könnyebb, mint éppen az e r é n y, ami nem egyéb, mint az ember természetes életének kifejlése és az erény megszerzése már csak azért sem lehet fáradságos, mert azzal nincsenek ellenségei sem a Szirban, sem a külélelemben, minthogy az szeretetet és becsületet szerez mindenkinek, nem pedig gyűlöletet és ellenségeskedést aminek az oka az, hogy az emberiség egészben véve mindig jó; »a kapu tágas, tornácza is elég széles, azért jár rajta legtöbb ember s minél több a törvény, annál könnyebb azt átfogni; minél szűkebb tesszük az élet utját, annál kevesebb ember járhat rajta. A r o s z csak mindig kivétel s hozzá nem is olyan rossz a milyennek látszik. Kegnagyobb bűn ha a császár rossz, mert ő, mint az ég helyettese

London, jul. 17.

A reggeli lapok megerősítik azt a hírt, tiencsini táviratuk után, hogy a szövetségesek támadása a kínai város ellen eredménytelen maradt. A szövetségesek ugyanis, mint a Daily Mail levelezője jelenti, a kínaiakat megakarták lepni, midőn azonban a falak elé érkeztek. kitűnt, hogy a kínaiak részen vannak, s nagy modern ágyukkal megtizedelték a támadókat. Liscoun amerikai ezredest ezredének élén lőték le.

A küzdelem 9 órán át tartott s a szövetségesek visszavonulásával végződött. — A szövetséges csapatoknak 300 halottjuk és sebesültjük van. Attól tartanak, hogy a kínaiak számos súlyosan sérültet felkoncizáltak.

A pekingi mézárulás.

London, jul. 17.

Meg csak ma reggel adnak föl minden reményt a lapok. Több lap hasábszámra hoz nekrológokat a kiválóbb áldozatokról e mellett mindnyajan egyértelműen kívánják, hogy e kormány véres bosszút álljon e tettekért, a bűnösöket semmisítsék meg. Jellemző, hogy e lapok oly hangon követelik, mint a milyet eddigelé európai lapban alig lehetett olvasni. A Times azt mondja, hogy ez igazságos bosszú érteze betölti egész Európát. A büntetésnek oly nagyoknak kell lenni, mint a milyen ocsmány a tett.

Az angol flotta Fiumében.

Fiume, jul. 17.

Az angol flotta látogatásával kapcsolatos ünnepélyeknek talán legmeghatóbb és reánk magyarokra nézve legörvendesebb része tegnap este folyt le: a Ramillies tengernagyi hajón adott lakoma. Ezt az alkalmat ragadták meg az angolok legjobban, hogy a magyar nemzet iránt szimpátiájuknak, barátságuknak és tiszteletüknek kifejezést adjanak. Valóságilag szembeütlő volt az a törekvésük, hogy tisztán a magyar nemzet iránt fejezzék ki tiszteletüket és rokonszenvüket, félre tolva minden féle »közös« maszkot, a melylyel a magyar nemzet létezését olyan nagy buzga-

lommal szokták rosszakaróink a nagy világ elől elfedni.

Az angol admirális a magyar királyra emelte poharát, az angol zenekar a magyar himnuszot játszotta, de legfrapánsabb volt az, a mikor Dragoni osztrák tábornok az angol hadsereget köszöntötte föl, Beresford lord erre a toasztra a »lovagias, vendégszerető és nagy'elkü magyar nemzet-re« mondott felköszöntővel válaszolt. Ezzel világosan dokumentálva volt, hogy ez angolok felfogása szerint a közös hadsereg és haditengerészet Triesztben már megkapta az őt illető tisztelgést. A fiumei látogatás ellenben tisztán a magyar nemzet iránti rokonszenv és tisztelet kifejezése és ennek ilyen jellegét nem engedték az angolok semmiféle más momentummal való összevegyítés által elhomályosítani.

Beresford lord az ebéd végén kopogott poharával. Mély csönd támadt, a mire Beresford így szólt:

— Köszöntöm Magyarországot királyát. Hip, hip, hurra!

Nagy hárrázás hangzott a hajóról. a mely lehallatszott a hajó körül tömegesen csónakok nepe közé. A hajón levő zenekar az »Isten áldd meg a magyar« játszotta. Most Szapári gróf állott föl és ezt mondta:

— Köszöntöm az angol királyt. Eljen! Ismét dörgő hip, hip, hurra! hangzott, a mire a zenekar az angol himnuszot játszotta. Erre Dragoni tábornok állott föl és felköszöntötte az angol hadsereget. Erre ismét Beresford lord szólalt föl s ezt mondta:

Az angol nemzet minden időben nagy szimpátiával volt a magyar nemzet iránt és sajnálja, hogy ez az érintkezés sohasem fokozódott oly lelkes és bensősé, mint most. Az angol hajóbad örömmel jött el a magyar vizekre és köszöni a fogadást, a melyben Fiume reszesítette. Különösen köszöni a vendégszeretetet, a melyet a kormányzó és a lakosság a közlegénység iránt tanúsított. Nekünk, ugymond, kitűnő hadihajóink vannak ez szerénytelenség nélkül mondhatom, hogy ezek berendezése és gépei elsőrangúak. De mit ér hajó és gép, ha nincs legénység, a mely a döntő pillanatban odaadással és energiával teljesítse kö-

rossasága által a minőségben annyira szükséges egyensúlyt zavarja meg.

A civilizáció és az erkölcsi élet központja a c s a l á d. Benne közvetlenül az isteni élet nyilatkozik, a mely a férfi és a nő az aktív és passzív, az égi és földi erő ellenében és a kettőnek egységében áll. A családi élet a legszebb isteni tisztelet és a családi kötelességek nem csak a legfőbbek, hanem valamennyi elé helyezendők. A gyermeknek legfőbb kötelessége a szülei iránt való föltétlen engedelmesség, annyira, hogy a szülei parancsára a gyermeknek még a bünt is végre kell hajtania. Az apa gyermekeire nézve az, a mi az ég a földre nézve és a szülei tisztelet, egyszersmind az ég iránt való tisztelet is a azért vallásos erény a legelső sorban. Ilyen magas erények forrása lévén a családi élet, a házasság kötés erkölcsi kötelesség mindenkire, a ki csak a becsületes névre igényt akar tartani. Aki nőtlennül marad, megzavarja a családi élet egymásutánját s vétkezik ösei ellen. Régebb időben a nőtlennül maradt agglagány annyira közmegvetés tárgya volt, hogy a törvény jogot adott arra, hogy ha egy 22 éves hajadon egy 35 éves nőtlennül maradt férfival találkozott az utcán, ha kedve tartotta, palám et publicza a szeme közé köphetett mint nem tisztességes embernek.

A családnál, erkölcsiség tekintetében, csak az állam áll magasabban; sőt ez valamennyi jóknak forrása és ősszétsége s nem is egyéb, mint egy minden oldalról kiképzett család. A császár, aki fia és helyettese az égnek, nem önkényesen, hanem az ég örök törvényei szerint kormányozza fiait; atyja és nevelője a népnek; sőt példányképe tartozik lenni alattvalóinak.

Kinában minden áll a m s az állam

m i n d e n. Ez az a nagy tenger, amelybe szakadnak be a szellemi, emberi élet minden forrásai és az erkölcsiség is gyámsága alatt áll az államnak. A kínainak, nem mint embernek, hanem csak mint államtagnak lehet és van erkölcsi élete, és ez az erkölcsi élet nem más, mint föltétlen betöte az állam törvényeinek.

Minden ember annyit ugyan, amennyit ér a kortes urnák mellett s csodálatos, hogy az európai civilizáció, amely elméletben évezredek óta hajszolta a kínai államrendszert, elkezdve P l á t ó n, A r i s t o t e l e s e n, végig menve H é g e l e n, S c h á l o n s gyakorlatban, egy pár szabadabb elvű kormányformát kivéve, ma is nagy kélyelgessel utánozza azt, egyes csekély formai, mézes madzag különbözőségeket — neki ront a kínai falaknak, hogy annak óriási köveiből, különösen az azokon belől rejtő kincsekből, nehéz sarköveket állítson fel Európában, a történeti alapokon nyugvó népszabadságnak.

Szerencse csak az, hogy Kina fala, már egykor visszavertek egy kalandor, kincset kereső népvándorlást s azt a tanulságot irták bölcs köveire, hogy seperjen mindenki először a maga háza tájéka körül a hamis civilizáció a legnagyobb kaliberű Krupp ágyukkal sem képes pacifikálni nagy, t ö r t é n e t i népeket.

Egészen más kell ehhez!

A becsületes népjogok és törekvések tisztelgésben tartása s az, hogy ne hitesse el magával senki sem, hogy ez a rengeteg kerek világ az ő birtokúal és boldogítási törekvésének tárgyául teremtetett csupán.

telességét? Ezt a legénységet tüntette ki a magyar nemzet nevében, Fiume nevében kormányzója és városa. Biztosítom önöket, hogy Anglia ezt a kitüntetést, ezt a meghatározó gyöngéd figyelmet sohasem fogja elfelejteni. Eltettem a lovagias, vendégszerető és nagylelkű magyar nemzetet.

Viharos hurrazás és éljenzés hangzott föl ezekre a szavakra s a zenekar ismét a magyar himnuszot játszotta. Szapáry gróf magyar kormányzó megköszönte az elismerést, a mely őt zavarba ejti. Angliában való tartózkodása alatt alkalmat volt megismereni az angol népet, és boldog, hogy érzelmeinek mint Fiume kormányzója a magyar nemzet nevében kifejezést adhatott.

A társaság később átment a Sovereign hajóra, a hol táncmulatságot rendeztek, hova a fiumei előző társaságnak volt hivatalos.

Ujabb háboru.

Rettenően harcziás idők járnak, az egész világ haboruszkodik. Délen a burók vitézege, Keleten a kínaiak mézárása fojja vissza lélekzetünket. Nemsokára azonban felesleges lesz más világrészekbe menni hadiszencziókat. Meg lesz ennek a vén Európának a maga saját külön háboruja, a mely szintén elég anyagot fog szolgáltatni, helyesebben alkalmat fog nyújtani a távirati irodáknak, hamis és czélzatos sürgönyök gyártására.

Az új háborúnak ismét Angolország a középpontja. John Bull egyszerre két országnak, Franciaországnak és Belgiumnak üzenete meg a háborút, a melyben nem dum dum lövegekkel és egyéb gyilkos szerszámokkal fognak ugyan hadakozni, hanem azért a harc kimenetele — megis elég veszedelmessé válhatik.

A hadüzenet oka Sipido, a kit a belga esküdtzék felmentett és Franciaország mint szökevenyt befogadott. Az angolok haragja tehát nem éppen indokolatlan, mert végre is a walesi herceg merénylőjét minden büntetés alól felmenteni és befogadni nem éppen felel meg a nemzetközi udvariasságnak.

Az angol sajtó tehát e felett való megbotránkozásában mozgalmat indított meg, a melynek célja a francziákat és belgákat közgazdaságiag meglecseztetni. Ez a háboru tehát nyomdafestékkel és papírogolyókkal fog folyni s köztudomásu, hogy e két hadiszernek pusztítása is rettenetes lehet.

Az első csatározások már meg is kezdődtek. Kiadták a jelszót, hogy a francia és belga lovakat ki kell zárni az angol versenyekből. Ez más szóval, vagyis hadi nyelven annyit jelent, hogy első sorban a két ország sportklubjait kell kiűzteni s lehetetlenné kell tenni, hogy angol pénz akár Franciaországba, akár Belgiumban vándoroljon a totalizátor utján.

Nem kis dolog ez. Nincs annál nagyobb kín, mint mikor a sportferiut kizárják valamely turfól. Van ebben az anyagi veszteségen kívül bosszantás, sőt egy kis megaláztatás is. A sportemberek tudniillik nagyon érzékenyek s halálos ítéletüket is szivesebben veszik a bojkottnál.

Azutan ki akarják mondani a lapok angolországgal, hogy az angol közönség nem látogatja a párisi kiállítást és a belga fürdőket. Hiszen ha az angolok nem szórják olyan tele marokkal a pénzt, Paris is, Ostende is szivesen lemondának a hozzájuk való szerencséről. De így bizony elég csapás volna ugy a francziákra, mint a belgákra, ha fentebbi értelemben megindult háboru nagyobb mérvet öltene.

Most csak arra vagyunk kíváncsiak, hogyan lönek vissza a francziák és a belgák. Mind a két nép feltűnő zsebét, akárcsak a függetlenségét. S jól tudják, hogy ha rosszul védekeznek, még keményebb lövegek röpülnek majd at a Calais-csatornán. A kis Sipido, ez a vásott suhancz, tehát elég nagy galibát okozott gyerekes ostobaságával. Három országot, a melyek közül kettő nagyhatalom, vesztett össze egymással.

HIREK.

* Lemondás a tiszti rangról.

Dr. Király Péter tartalékos honvédnagyi rangjáról lemondott s lemondását a honvédelmi miniszterium már el is fogadta. A budapesti lapok a „Pester Lloyd“ után egy teljesen valótlan kacsával hozzák kapcsolatban ezt a lemondást holmi rendőri kihágással, a miből egy árva szó sem igaz. Ez a tiszti rangról való lemondás szoros összetüggésben áll lapurk volt tisztelt főmunkatársának most lefolytatott királysértés miatti sajtóperével. Az esküdt polgárok csodálatos ítéletfogása s a váratlan marasztaló ítélet után nem akarta kitenni honvéd-tisztársait t. barátunk annak a kínos helyzetnek, hogy esetleg tiszti becsületbírói ítélettel is pálczát törjenek az ő jószándéku s igaz magyar hazaszeretettől sugalt eljárása fölött. Egy tartalékos honvédtiszttel kevesebb . . . csak a szám fogyatkozott meg, a mit hamarosan kiegészít az utána következő. Ne is érezzék az irt se számban, se magyar szellemben sohasem a magyar hadsereg hazafiás tisztjei!

* **Galamblövészet Debreczenben.** Ferencz József braganzai herceg, a mint értesülünk a jövő hét folyamán nagy galamblövészetet rendez a tiszti lövőde mögött elterülő téren. A lövészetet a debreczeni Vilmos huszárezred tisztikara, s néhány fővárosi vendég fog részt venni.

* **Orvosi kinevezés.** Gróf Dégenfeld József főispán dr. Kozma Jánost a debreczeni közkórház sebészeti osztályához segítő orvossá kinevezte.

* **Éjszakai gyakorlatok.** Szokatlanul mozgalmas es elénk volt az elmúlt éjszaka a samsomi dombokhoz vezető ut. A helybeli 39-ik gyalogezred az évenként szokásos éjszakai harcziás gyakorlatot tartotta meg. Az ezred a gyakorlához este 5 órakor vonult ki es éjfél el 12 órakor érkeztek vissza. Az éjszakai gyakorlat után a mai nap szabad volt. Ma éjszaka a hovádek tartanak szintén a samsomi dombokhoz vezető uton harcziás gyakorlatokat.

* **A Gazdászok mulatsága.** A debreczeni gazdasági tanintézet végzett hallgatói július 21-én táncmulatságot rendeznek. Ez alkalmából a következő meghívót küldték szét: M e g h í v ó a debreczeni m. kir. gazdasági tanintézet alutított végzett hallgatói által 1900 évi július hó 21-én, szombaton, a nagyerdei Dobos pavilonban rendezendő zártkörű bucsu táncestélyre. Kezdeté este 9 és fél órakor. Balázsovits Dezső Balog Endre Bangó László Bartsch Róbert Boross Miklós Budaházy László Dollák Jenő Gaál Imre Gáspár Ernő Jóna János Kardos Ferencz Karkalits Sándor Keresztfalvy Jenő Kiss László Kotsis Ferencz Mayer József Raksányi Gyula Rappensberger Károly, Schmitt Elek Sziráni Sándor Szkurka Andor Takács Kalmán Técsi Miska Tóth István Várady Andor.

* **József kir. herceg Bihar Diószegen.** A legmagyarabb kir. herceg, a mint értesülünk, tegnap óta a szomszédban, B-Diószegen van, a hol a debreczeni, n.-várad, kassai, szegedi, aradi, m.-vásárhelyi és szamosújvári honvéduzarak s a kis-szent-miklósi lovastüzegek gyakorlatoznak. A herceg tegnap este érkezett Várad felől Diószegre. A gyakorlaton József kir. hg. mindeonnap részt fog venni. Az ő jele létében folyik majd le a bihar-diószegi löverseny is.

* **Egyházmegyei közgyűlés.** Mint nagykirályi tudósítónk értesít, a tiszavidéki ág.

hitv. ev. egyházmegye ez évi rendes közgyűlését M a t e r n y Lajos debreczeni ág. ev. esperes lelkész elnöklete alatt aug. hó 8. és 9. napján Nagy-Károlyban tartja meg az egyházmegye esperese és főgondnokának elnöklete alatt.

* **A muszkavezető meghalt.** Zichy Ferencz, a muszkavezető tegnap meghalt. Nem siratja, nem könnyezi meg egy magyar sem, hiszen ő is egyike volt azoknak a megtévedt embereknek, kik az udvar levegőjétől elkábulva reánk hozták az orosz s vérbe fojtott szabadságunkat. Az elbunytnak Biharban nagy birtokai voltak. Ügyvédjének gyakran panaszkodott, hogy a közvélemény megtalánul ítélte el. Elmondta, hogy 1849-ben Debreczenben Siska Sándor újságíró élesen megtamadt a czárt. Pacskievics követelte kiadását, k ü l ö n b e n D e b r e c z e n t ö s s z e l ö v e t t i. Siskát Zichy előhozatta, akit

Pacskievics minden teketória nélkül akarta agyonlövetni, de Zichy addig kérte, míg Pacskievics huszonöt kancsukaütésre ítélte Siskát. De az ifju gyenge szervezete volt s az ütéseket nem bírta ki s belahalt. Azert támadtak — mondá Zichy gyakran — igaztalanul, pedig éppen én akartam az életét megmenteni. Azt erősítette, hogy ő Pacskievicsset mindenütt szelídítette és kíméletre bírta.

Nem akarjuk mérlegelni Zichy szavainak értékét, csak arra az örök igazságra mutatunk rá, mely intő példaul it is előttünk áll: «A ki megtagadja vereit, hazáját, vezekelni fog örökre.»

* **Védekezés a napszurás ellen.** — A multkori nagy hőség alkalmával sok arató halt meg napszurásban. Peaig a védekezés ez ellen nagyon egyszerű: vizbemártott és félig kicsavart ruhát kell a fejre tenni. Ha az aszszonyok a fejre teszik a kendőjüket, a férfiak meg a kalapjukat, annál jobb, mert a ruha annál tovább marad hűvösen. Ugyancsak jó a szabadban vizes ruhával betakarni a vizes korsót is, mely allandóan árnyékos helyen legyen.

* **E. Kovács Gyula emlékezete.** E hó 31-én lesz egy esztendeje, hogy K. K o v á c s Gyula, a kolozsvári nemzeti színház tagja Petőfi halálának 50-dik évfordulója alkalmából a fejéregyházi a csatason rendezett emlékünnepélyen oly hirtelen meghalt. Az erdélyiek nagy gyászünnepelelyel akarják az évfordulót megülni s az ünnepséget országos jellegűvé tenni. Mint Kolozsvárról értesülünk a rendező bizottság meghívta a fővárosi irodalmi társaságokat s az ünnepi emlékbeszéd megtartására Bartók Lajost, a Petőfi-Társaság alelnökét kérték fel. Az emlékünnep programját most állítják össze, mely igen változatosnak ígérkezik. Az említett napon a fővárosból is számosan lerándulnak Erdélybe.

* **A kormány a kivándorlás ellen.** A tömeges kivándorlás, mely legutóbbi időben Magyarországon mutatkozik, a kormánynak is kezd nagyobb gondot okozni. Erélyes eszközökkel azonban nem tud elleue föllepni, legelőjebb korlátozni szeretné. Ezt a czélt akarja az a körrendelet elérni, melyet a belügyminiszter az összes törvényhatóságokhoz intézett. Kijelenti abban, hogy a személyes szabadság nem korlátozható s így a bajt csak helyes közigazgatási és közgazdasági uton lehet orvosolni. Első sorban szigoruan üldözendő az ügynökök működése, a hol lehet, ott kitiltandók. A csábító nyomtatványokat, melyek az előjáróságokhoz érkeznek, vissza kell atasítani, a lakosságot hirdetések utján kell figyelmeztetni a kivándorlás szomorú következményeire. Ezután utlevelet csak a belügyminiszterium ad ki. Az utlevél ügyét azért gyorsan intézendők el, nehogy a késedelem folytán az ügynökök befolyása érvényesüljön. Végül a törvényhatóságoknak kötelességük,

ótt a hol orvoslása utat-módot találunk, ez iránt a kormányhoz kimerítő gyors jelentést tenni.

* **Katonák sztrájkja.** A modern hadsereg és a gyarak közt kétségkívül eddigéig is sok volt a rokon vonás. Azt azonban, hogy a katonák sztrájkoljanak, most találtak ki és pedig Angliában. Az aldershorti angol táborban, mint Londonból írják, sztrájk tört ki a katonák között. 2. Home-Country-Royal-Reserve ezredes tartalékos katonái három heti gyakorlatra hívták össze. Az első kivonulás előtt a katonákat az ismert kis sipkával látták el, a melyek egyáltalán nem védik meg őket a napszúrás ellen. Három héttel ezelőtt Aldershotban több katonát tett beteggé a meleg s est a katonák a kis sipkanak tulajdonítottak. A kivonulás előtt küldöttség jelent meg az alezredesnél és nyíltan kijelentették, hogy ők nem vonulnak ki, mert nem akarják kitenni magukat a napszúrásnak. Tisztessegebb sipkát követeltek s a szegény parancsnok nem tehetett mást, mint hogy jelentést tett a dologról Londonba, a honnan csakhamar elküldtek egy csomó bur kalapot a derek angol tartalékosoknak. Másnap a katonák a legnagyobb pontossággal teljesítették kötelességüket, de azért büszkéek rá, hogy ismét nekik lett igazuk főbivalóikkal szemben. Hasonló figyelmeztetésről tanuskodó esetek az utóbbi időben különben feltűnő gyakran fordultak elő.

* **Megölte a feleségét.** A világvárosá fejlődött Budapestnek nap nap után megvan a véres szenzációja, a mely mostanában egy-egy család kiirtásával van kapcsolatban. A Dob utczában tegnap is nagy szenzáció volt. — Schlesinger Márk ölte meg a feleségét Braun Annát.

A jelzett Dob utcai házban az utcai boltban van Braun Anna tejsarnoka. A boltból hátsó ajtó nyílik az udvari lakásba. A tulajdonosnő ott élt már évek óta tiz esztendő s leányával és egy boltbeli leánnyal, Mauthner Juliskával.

Ötödfél hónappal ezelőtt férjhez ment Schlesinger Márk nevű kántorhoz, aki kisegíteni járt el gazdagabb családokhoz minden ünnepi alkalommal. — Schlesinger özvegy ember volt s eleinte boldogan élt második feleségével. Később azonban rosszul bánt az asszonnyal, a ki elfordult a hőbortos embertől, Schlesinger semmit sem keresett s alaposan fogyasztotta a tejsarnok jövedelmét. — Végre is a felesége megunt a dolgot s hat héttel ezelőtt kiadta a férjének az utat.

A kántor azóta többször volt felesége lakásán s minden alkalommal szinte erővel elakarta foglalni meg nem becsült otthonát.

Tegnap délután 1/2 2-kor a boltban ebédnél ült Braun Anna a fiával és Mauthner Juliskával, amikor az utcáról betoppant Schlesinger Márk.

— Menj ki a boltból, szólt rá az asszony.

— Itt maradok.

Az asszony erre fölkapta a korsót, hogy majd leönti vízzel a férjét, de erre utánna ugrott a férfi, kiütötte kezéből a korsót.

— Most meghalunk! kiáltott rá.

Az asszony ki akart menekülni a boltból és a hátsó ajtó felé szaladt. — Schlesinger a jég szekrény mellett utól érte, megragadta a haját és kabátjának belső zsebéből hirtelen kirántott egy

konyhakést. Egy pillanattal később a fiatal asszony már átmetszett nyakkal a földre bukott.

A halálra rémült Mauthner Juliska odarohant és megfogta a gyilkos kezét, mire az visszafordult s a leány felé szurt. A leány ekkor kimenekült az utcára a kis fiúval és segítségért kiabált.

— Gyilkosság, rendőr!

A szemben lévő Schwarcz-féle mosóintézetből többen a boltba szitttek, de már akkor minden későn volt. Az asszony holtan feküdt a földön s keresztben feküdt rajta Schlesinger Márk, a kinek nyaka két sebből vérzett. Csakhamar rendőrök érkeztek, a kik a gyilkost bevitték a közeli kapitányságra. — Sietve jöttek a mentők is, akik azonban az asszonyon nem segíthettek. Erre a kapitányságra hajtattak, ott bekötötték Schlesinger sebeit aztán a Rókus kórházba szállították.

A merénylet helyén egymást érik a szivfacsoró jelenetek. Az áldozat testvére, kit a szörnyüesetről értesítettek megérkeztekor kétségbeesve zokogott a holt test mellett, Mauthner Juliska, többször elajult az izgalomtól s most egy szomszédos lakásban fekszik.

* **A finom Strossmayer.** Rohitschban tegnapi erdei mulatságot rendeztek, melynek folyamán egy szép magyar lány egy szál rózsát kínált megvételre Strossmayer püspöknek. A lovagias püspök azonban elhárította magától a leányt, mondva:

— Magyaroktól nem vásárolok semmit, a magyarokról nem akarok tudni semmit!

Színház.

A vidéki színészet országos felügyelője. A hivatalos lap mai számában közli gróf Festetics Andornak a vidéki színészet országos felügyelőjévé történt kinevezését. Nyomban a kinevezés híre után következik a belügyminiszter körrendelete valamennyi törvényhatósághoz. A körrendelet ez:

Körrendelet
valamennyi törvényhatóságnak.

A vidéki magyar színészet erkölcsi és anyagi jólétének előmozdítására, művészi színvonalának emelésére irányuló törekvéseimben szükségét éreztem egy oly szakközeg közreműködése biztosításának, aki a helyszínen szerzendő tapasztalataival, szakértelmével a kulturális feladat megoldását elősegíteni képes leend.

Ez okból tartottam indokoltnak a vidéki színészet országos felügyelőjének állását szervezni, amely állásra gróf Festetics Andort, a budapesti Nemzeti Színház volt igazgatóját neveztem ki.

A színház felügyelő feladatai közé tartozván a vidéki színészet működésének megfigyelése, ellenőrzése, kötelességvé tételet, hogy a vidéki színházakat bizonyos időközönként meglátogassa s a tapasztalatokról javaslatait kíséretében hozzám jelentést tegyen.

A vidéki színészet országos felügyelője hivatásos kötelességének teljesítésében nem nélkülözheti a törvényhatóságok és különösen a színházi választmányok és ama tisztviselők támogatását, a kik a színházak intézésében részt vesznek.

Bizalommal fordulok ennél fogva a törvényhatóságokhoz, hogy a színészet felügyelőt a vidéki színészet fejlesztésére, bajainak orvoslására irányuló tevékenységében a kulturális cél érdekében készséggel támogatni fogja.

Budapest, 1900. évi július hó 11-én.

Széll s. k.

Kállay Lujza póstyéni diadala. — Kállay Lujza a mi kedves primadonnánk, a mint azt már megírtuk, szabadságidejét Pöstyénben tölti. A hol mint értesülünk Dr Földoré születet Berchtold gróf nő által rendezett jótékony célú hangversenyen részt vett. A mi kedves cüncdiköcsögét szerzett magának és nekünk, debreczenieknek, emennyiben minden egyes énekét, de különösen magyar dalait lelkesen tapsolták. Szünni nem akaró éljenzés és taps hálalta meg a művésznő dalait, — s a közönség a rendezéssel tündető ünneplésben részesítette. Diadala volt ez a magyarnak is, mert Pöstyénben ilyenkor tudvalevő dolog legtöbb a külföldi fordóvendég.

A legszebb halál.

Debreczen, jul. 16.

Ilyenkor nyáron, az alpesi és havasi kirándulások idején, nap-nap után érkeznek hírek szerencsétlenségekről, hogy itt is ott is az Alpeseben egy turista lezuhant és meghalt.

Az ember hajlandó a legborzasztóbb halálnemek közé sorolni ezeket a halálos eséseket, mert úgy képzeljük, hogy lezuhanás közben a szerencsétlen a halálfélelemnek legkínosabb pillanatait éli át addig, a míg leér és összezuhan magát.

Persze a halottak nem adhatnak fölvilágosítást, mert ezek örökre hallgatnak, de vannak, a kik esés közben vagy az üdödéstől elvesztik eszméletüket s mikor magukhoz térnek, mintha halálos álmomból ébrednének újra. Ezeknek érzései a katasztrófa pillanataiban körülbelül ugyanazok, a melyeket a halottak utolsó pillanataikban éreztek.

Heim zürichi tanár nemrég érdekes füzetet adott ki, melyben a lezuhanással és az ez által okozott halállal foglalkozik.

Szerinte a lezuhanás egyáltalában nem fájdalmas érzés. Esés közben az ember nem érez rémületet, hanem csodálatos hidegséggel és nyugodtsággal tekint a helyzetet. Mikor leér, az üdödéstől rendszerint elveszti eszméletét, szíven minden fájdalom nélkül. Egy Sigris nevű alpesi turista, a ki Glarus kantonban egy magas hegy csúcáról zuhant le, így mondja el érzéseit az esés alkalmával:

Esés közben teljesen magamnál voltam, de nem féltém, hanem úgy éreztem mintha kellemesen lebegtem volna a melység fölött, Gondolkoztam helyzetemről és családom jövőjéről olygyorsasággal, a melyre máskor nem lettem volna képes. Lélekzetemet nem vesztettem el s csak a mikor a hóval fődött talajra ütődtem, vesztettem el fájdalom nélkül az eszméletemet. Esés közben fejemen es tagjaimon a surlódás következtében megsérültem, de erről nem éreztem semmit. Nem képzelhetek el magamnak könnyebb és szebb halálméret. Persze mikor ismét magamhoz tértem már más érzéseim voltak.

Heim tanár maga is egyszer lezuhant egy havasról s így beszélt el, hogy mit érzett: — Tudtam esés közben, hogy merre fogok lezuhanni. Kezemmel próbáltam fekezni s közbe keztem erősen megsérült. Mikor leestem jól halottam, a mint fejem a sziklához ütődött és hallottam testem tompa zuhanását. De fájdalmat csak egy órával később éreztem. Esés közben tisztán és gyorsan gondolkoztam. Elgondoltam, hogy öt nap múlva hirdetem első előadásomat az egyetemen most nem fogom megvárhatni s más hasonlókat. Mikor a földre értem, úgy éreztem mintha egy fekete tárgy gyorsan elszurrant volna me lettem s háromszor négyszer teljes erőmből hiáltottam:

— Hiszen nem történt semmi bajom.

A valóság pedig az, hogy attól a pillanattól kezdve, hogy lezuhant, elvesztette eszméletét, mert kísérői a kik felkeresték, később megmondották, hogy félóráig szőlították s ő nem felelt. A mióta Heim érkezése megjelent több oldalról megerősítették állításait olyanok a kik maguk is leuhantak de nem pusztultak el.

Miként lehet és kell a magyarságot megerősíteni.

— Két cikk. —

I.

Mióta Beksics Gusztáv megírta a „Magyar politika új alapjai“ című nagyfontosságú munkáját, napról-napra olvasunk a napi sajtóban az erdélyrészi magyarságot érintő közleményeket és hallunk nyilvános felszólalásokat, melyek mindenkébből kiszűrik a fajszeret, de azok egyikeből sem tudtam ennél többet kivenni, bár mindenki látja a veszélyt, mely az erdélyrészi magyarokat s különösen székelyeket fenyegeti.

A fent idézett munka megjelenése óta és a lefolyt telepítési munkák után, abban mindnyájan egyetértünk, kik az erdélyrészi magyarság kérdésével foglalkoznak, hogy az erdélyi részekben mi magyarok, a szászok és a számban sokkal erősebb oláhság közötti nem vagyunk elegendően söt kevesen. Beismerjük azt is, hogy van kivándorlás. E ismerjük, mert számok mutatják azt, hogy ezerek és ezerek kénytelenek külföldre menni, hogy megélhessenek. Igaz, hogy ezen ezerekből ismét a nagy contingens hazájába visszatér, de tagadhatatlan, hogy ezer meg ezer kivándorolt soha többé hazáját nem látja meg.

Elvesznek Erdélyre, elvesznek a magyar hazára nézve és azok productivitása is, a kik bár ismét visszajönnek egy idő múltán, nem vesze-e el gazdaságilag? nem hat-e bémítólóg gazdasági életünkre? és nem érezhető-e gazdasági fejlődésünkben?

De igen. S épen ezért nem lehet és nem szabad a kivándorlást kicsinyelni, ép úgy nem, mint annak nagyobb fontosságát tulajdonítani, mint a mekkorát a minapi tapasztalat világosan mutat.

Hogy káros a kivándorlás az kétségen kívül áll. Ha tehát az, úgy megakadályozandó. De miként?

Elismerjük azt is mindnyájan, hogy a székely kivándorlók csakis a munkás osztályból tehetnek ki, a földmives és iparos munkás osztályból, kiket a kegyeskedés vagy még inkább a biztosabb megélhetés csal ki hazájából. Ha ez a munkás elem kenyerét itthon is biztosan megkeresheti nem fog idegenbe menni.

Tehát adjunk alkalmat és módot a kivándorló elemnek a megélhetésre.

A székelyek kivándorlását a telepítéssel sem lehet megakadályozni már csak azért sem, mert egy teljesen vagyontalan emberről van szó, mely telepítésre nem igen alkalmas.

Ha tehát Erdélyben van alkalmas terület telepítési célokra, minthogy van is a „Mezőség“, oda nem székelyeket hanem az anyaországból földet kereső magyar elemet kell telepíteni, kik az erdélyi magyarságot erősítik.

A székelyeket pedig itthon kell erősíteni, hogy az idegen aramatoknak ellentállni képesek legyenek. Beksics idézett munkájában ezt mondja: „A székely házi ipart kell értelemmel és tökével a nagy ipar jelentőségére feleltetni.“

Ennek módját megkísérlem a következőkben adni.

Tagadhatatlan az is, hogy van székely házi ipar, s hogy ez nem tökéletesebb, mint a milyen, annak oka legelső sorban a nehézkes értékesítés.

Csak tudnók eladni iparcikkeinket és nekellene azokat elvesztegetnünk, sok tekintetben tulszárnyalni tudnók az ipari államok hason produktumát. Oda kell törekednünk tehát, hogy kormány és társadalom együttesen kezdje meg az actiót.

A székely társadalom alapítson egy székely ipar termékeket értékesítő részvénytársaságot vagy helyesebben egy szövetséget, tőkepénzesek, de még inkább az érdekelt kisiparosok és gazdák részvételével, mely a már honos házi és kisipari cikkeknek lendületet adjon.

A társaság, mely nem üzérkedési céllal alakulna, azt hiszem, hogy még is jól

prosperálhatna s e mellett olyan célt szolgálna, melynek következményei kiszámíthatlanok, mert a székely megyékben a fa, agyag, szalma, nád és szövő házi ipar és a kis ipar körébe vágó butor, bőr és más létező iparágakat fejlesztené, versenyképesse tenné, új iparágakat honosítaná meg, s ez által az általános vagyonszeresedést előmozdítaná, a megélhetést itthon minden törekvő munkás egyének biztosítaná.

A társaság székhelyül a geográfiailag központi Székelyudvarhely tartomány legalkalmasabbnak, mely székhelyhez főktelepei lennének Csikszerecs. Sepsiszentgyörgy, Kézdivásárhely, Marosvásárhely és Torpa, a mely helyeken a társaság a vidékekről a versenyképes ipari termékeket készpénzzel bevonná, raktározná s a központi igazgató ág az értékesítéséről az ország minden részében gondoskodna. Ezzel megkönnyítene a termelést, mert az előállító vállalóról az értékesítés nehéz munkáját levonná és az által elősegítené a tökéletesebb és nagyobb productiót.

A társaság gondoskodása arra is kiterjedne, hogy azok az iparcikkek előállítására, melyek az országban s csetleg az ország határain túl is piacra találnának, de még a székelyeknél meghonosítva nincsenek, ha azok készítéséhez a feltételek különben megvannak, meghonosodjanak, akár a kormány segítségével, akár a nélkül, mert a földmivesi é kereskedelmi kormány is ezzel az actióval egyidejűleg sokat tehet, hogy a földmives munkásokat téli keresethez juttassa.

A székelyek között is létesítsen tehát a házi ipari foglalkozások elsajátítására téli tanfolyamokat, amelyeken a földmives munkások és a birtokosok sélédeji könnyű szerrrel és kevés idő alatt egyes iparágakat elsajátíthatnak és azt otthon saját hasznukra fordíthatassák.

Ha a kecskeméti vidéki gazdasági egyesület borértékesítő részvénytársaságot alakít, nyilvánvaló, hogy azt az egyesület körében élő bortermelő gazdák érdekében teszi s tiszte azon célzattal, hogy a nehézkes értékesítés miatt a nyomott bortermelésnek lendületet adjon. Hát a székely iparral nem így vagyunk-e? Vajjon nem lenne jótékony hatással s nem adna-e lendületet és nem emelné a székely házi ipart a társadalom ily módon tökével és a kormány az értelem segítségével a nagy ipar jelentőségére.

Én meg vagyok győződve, hogy igen s azt hiszem, hogy ebben Beksics Gusztáv is egyetért velem s idézett munkájában ily értelemmel tulajdonit ő is tulajdonit ő is az Erdély magyarsága című fejezetben irt rövid mondatnak, hogy a «székely házi ipart értelemmel és tökével a nagyipar jelentőségére kell feleltetni.»

IRODALOM.

A „Vasárnapi Ujság“ július 15-iki száma 19 képpel s a következő tartalommal jelent meg: »József Agost főherceg tuniszi utazása« (képpel). — »Libit« Adolf. (arczképpel). — »Szabó« dban. Költemény. Szabolcska Mihálytól. — Regénytár: »Cougourdan Marius.« Regény. Irta Mouton Jenő. Francziából fordította Sárosy Bella. (A párisi kiadás eredeti illusztrációival). — »Karr Kat lin.« Elbeszélés. Angolból fordította S. A. — »A szentelt gyertyák.« Elbeszélés. Irta Abonyi Árpád. — »Tuniszi képek« (képekkel). — »A király szobra Bruck-Ujfaluban« (képpel a szoborleplező-ünnepélyről). — »Reichstadti erélyek.« — »Ha repülni tudnánk.« — Hegedüs miniszter Kolozsvárott. (képekkel). — »Egy magyar ember levele Argentinából« Devay Alberttől. — »A régi város ház lebontása« (képpel). — »Az európaiak Khinában.« Irta Chonokoy Jenő (képekkel). — »Az országos középiskolai tanáregyesület közgyűlése« (képpel a temesvári közgyűlésről). — Irodalom és Művészet, Közintézetek és Egyesületek, Sakkjáték, Képtalan, Egyveleg, stb. rendes heti rovatok. A Vasárnapi Ujság előfizetési ára negyedévre négy kor., »Politikai Ujdonságok«-kal és Világkróniká«-val együtt hat korona. Megrendelhető a Franklin Társulat kiadóhivatalában (Buda-

pest IV. ker. Egyetem-utca 4. sz.) Ugyanitt megrendelhető a »Képes Néplap«, legolcsóbb ujság a magyar nép számára, félévre 2 korona 80 fillér.

CSARNOK.

Gyuszi kalandja.

Gyuszi egy estén, mely beláthatatlan tavolságra esett a hónap elsejétől, ott ült a du-napart egy lóczáján.

A játék egy csöppet sem volt színtele-nebb, mint máskor. A széles folyam tompa fényben terült el a sötéten meredező palota-sorok között; mint fekete siri árnyak húz-tak el felette a hajók és bugásuk, — mint hogy ha a kárhözottak jalkiáltása lett volna.

A budai partokon száz és száz lámpa, megannyi hazug csillag czifrázta ki a Gellért-hegy komor szilhuettjét.

Mindazáltal tévedne az, a ki azt hinné, hogy Gyuszi a táj szépségeiben gyönyörködött Nem, Gyuszi most valami szomorubbát cselekedett: nem vacsorált.

Nem vacsorálni: ez látszólag negatív tett. De annak, a ki elsejétől tizenhatodikáig esténként szigorú pontossággal szokta elkölteni vacsoráját a vig kollégák körében, — tizen-hetedikén nem vacsorálnia nagyon is pozitív valami.

Gyuszi tehát fűtyörészve ült a padon és gondolatai ott jártak a szemközti kertü vendéglőben, hol nagy ivlámpák világában vidám hölgyek és urak vacsoráltak, nyilván csak azért, hogy ők bosszantsák.

E pillanatban egy fehér szakállas, magas ur telepedett melléje s megbillentette könnye-dén kalapját,

Gyuszi nyájasan viszonzta a köszöntést és most már derűs jókedvvel folytatta Hunyadi László belépőjének fűtyűlését.

— Szép az est, mondá az öreg ur.

— Gyuszi megvetően nézett végig a szép estén.

— Szép? No, — én tudok ennél szebbet is!

— No, no! Én már százszor is láttam Nápolyt, Velenczét, Génuát, a Gibraltárt és a világ összes szép helyeit, de mondhatom, ezzel egyik sem ér föl. Szeretném tudni, melyiket találja ön szebbnek?

— A legszebb ilyenkor Budán a Három Diófában vacsorálni, felelte Gyuszi mély meggyőződéssel.

Az öreg ur elmosolyodott:

— Hat miért nem megy oda?

Gyuri a hüvelyk és mutató ujját összedörzsölte és fűtyentet hozzá egy kurtét.

— Nincs pénzem, kinek van pénze tizen-hetedikén?

— Például nekem!

— Önnek van, akkor miért nem megy vacsorálni?

— Mert nincs étvágyam.

— Gyuszi ámulva nézett végig az öreg uron.

— Az lehetetlen!

Pedig biz az úgy van.

— Tudja, mit csináljon? Igyék meg vacsora előtt három pohár seprűt. Én is így szoktam. Nincs annál jobb.

— Nekem már az sem segít.

— No csak nem kell kétségbeesni, öreg barátom. De pardon hogy eddig be nem mutatkoztam. Ormay Gyuszi... izé... György joghallgató vagyok.

— Örvendek, Baró Révy.

— Ön bár? No mindjárt gondoltam. Tehát méltóságod...

— Nem' nem, semmi méltóságod! Nevezzen csak továbbra is öregbarátjának. Megvallom őszintén, — hogy maga nagyon tetszik nekem.

— Megvallom őszintén hogy maga is tetszik nekem.

— Brávó, — akkor legyünk hát pajtások. Jó?... ,

— Huncrut, a ki bánja, itt a kezem, vén czimbora.

KÖZGAZDASÁG.

— Szervusz,
— Szervusz öreg;
A bárónak széles jó kedve kerekedett. Rég nem érezte magát ilyen jól. Talán soha...
— Te, — Gyuszi! Volna egy pompás ötletem.
— Csak ki vele bátran.
— Hát most nyolcz óra van. Tízíg fenn maradhatok. Töltsük az estét együtt, Légy a vendégem.
— Az ötlet kitűnő, az indítvány elfogadjatik. De mond csak öreg van-e pénzed?
— Hőbe! De mennyi!
— Akkor minden rendben van. Meglátod öreg, olyan estét csapunk, hogy lekiváncsognak az angyalok a mennyországából.
— Helyes! Te csak intézkedjél és én fizetem. A mi neked jól esik, azt csináld.
Gyuszi agyát egyszerre ezerféle terv rohanta meg. Amiről csak sivar pénztelen órákban ábrándozott, minden tulzó ábránd most toladó kérelmezővé vált, amely a megvalósítást sürgette. De épen most egy gummikerekű fiakker gördült el előttük és ez döntött. Fűtytyentett a kocsisnak.
— Ülünk be, öreg. Nagyszerű lesz most kocsikázni.
Béültek és a kocsis a lovak közé csapott. Halkan surrant végig a kocsi a Dorottya-utca aszfaltján, csak a lovak patkói csattogtak ritmikusan. Gyuszi Boldogan vetette meg hátát az ülésnek. Mindig szerette a kocsikázást.
Egy virágkereskedést látott még az utcán. Ott megállította a kocsit.
— Száljunk le öreg veszőnk virágot.
A báró pajkosan ugrott le a kocsiról mint egy gimnázista.
— Jó vegyünk virágot.
— Te öreg, ha tudnád kinek veszem!
— Ugyan kinek?
— Azt nem kötöm az orrodra' vénbűnös!
Bementek a boltba és Gyuszi akkora bokorát kötött, mint egy malomkerék. Az egész boltot ki akarta volna fosztani. — A báró sürgette.
— Menjünk már, mert telik az idő.
Beszálottak és Gyuszi kiadta a rendeletet a kocsisnak:
— Hajts a Nefelejts-utcába.
A báró ur kérdéleg nézett rá és ő magyarázgatta:
— No igen, tádod, ott lakik. Ha ő elvégzi a konzervatóriumot és én elvezem a jogot el fogom venni feleségül. Már meggyeztünk mindenben. Titokban el is jegyeztem már de erről aztán nehoj beszélj. Ez még a legnagyobb titok.
A kocsi végre a nefelejts-utcába ért és egy háromemeletes ház előtt megállottak. — Gyuszi aggódva nézett a magasba, aztán ujjongva knostatolta:
— Eljen! Kinn van a mályva!
— Micsoda mályva?
— Ez a jel közüünk, hogy idehaza van.
Hát már most öreg, te csak várj itten, a míg felviszem ezt a virágot. Csak a cselédnek adom át.
Föimert és a báró ur várta. — Bar sokáig nem jött Gyuszi, azért éppen nem unatkozott. Meglepte a romantika és boldoggattette.
Ragyogó arcczal jött vissza Gyuszi.
— Képzeld! Beszéltem vele! Ott tálaltam épen a folyosón. — Hogy megörült a virágnak.
Béültek újra a kocsiba és most már a báró ur hajtott haza, egy komór kőpalotába, üres kiellen szobájába, az utálatos priznitzborolváltak közé...
— A kapuban hosszan és melegen bucsuzkodtak.
— Szervusz, fiatal barátom, hát csak jere el máskor is,
— Szervusz, öreg! — Jövök, hogyne jönnék!
Boldogan lépkedett hazafelé Gyuszi, de egyszerre a gyomrát valami korgó sajjás fogta el. Töprengett egy kevésé, a homlokára csapott:
— Tyüh! Elfelejtettem vacsorálni!

A gazdák figyelmébe. Kűszöbén állunk annak az időszaknak, midőn a gazdák különféle magterméseit, főleg luczerna és lóheremngját fogja betakarítani. Ilyenkor rendszerint ellépik a bel- és külföldi magkereskedők meghívottjai hazánk magtermelő vidékeit. A luczerna és lóheremag, de sok más magféle is, oly czikk, mely a világpiacon szerepet visz, naponta van változásoknak alá vetve, némelykor egyik napról a másikra lényeges árváltozásokat, különösen hirtelenagnál jelentékeny áremelkedést a múlt évadban is volt alkalmunk tapasztalni.
A termelőre nézve tehát óriási fontos sággal bír az, hogy a napi árakról folyton tájékozva legyen.
A hetenkint lapunkban megjelenő »Vetőmagvak« tudósítás nem elegendő, hogy a termelőt az idenyben kellőképp tájékoztassa és így lapunknak már évkeke at tudósítója, Mauthner Ödön nagykereskedő, ki naponta sürgöny-tudósítást kap Európa összes jelentékenyebb piacairól, az árfolyamokról, készen nyilatkozott minden termelőnek, a ki hozzá fordul akár levélben, akár sürgönyben, teljesen kötségmentesen az érdeklő magfélenek legújabb árfolyamát és egyáltalán minden lehető tájékoztatást tudomására hozni. Hazai gazdák közönségünknek módjában áll tehát, hogy napról-napra értesítést szerezzen az árakról és így legsajátabb érdekét megvédheti a nélkül, hogy kötségsébe kerülne. Mi csak elismeréssel lehetünk nevezett tudósítónk ezen ajánlatáért, mert gazdákunk eddig csakis a gabonafélék árairól tájékoztathattak magukat naponta, de most lehetővé van téve az, hogy termelt magvaik napi áráról tudomással bírjanak, mi rendkívül nagy fontossága a gazdára akkor, midőn termését eladásra bocsátja.
Diplomáciai akció az olasz borok ellen. Fiumeből táviratozzák: Ama hír, mintha diplomáciai eljárás inditta ott volna a fiumei borhamisítási ügyben. Gaal Tibor a fiumei kormányzósa tanácsosa azt jelentette ki, hogy Ciarononte Tamás olasz borászati felügyelő nem hatósági személy, hanem egy magán ember, ki az olasz borkereskedők érdekeinek képviselője s a ki borhamisításokat támadó magyar lapok ellen minduntalan a kormányzóságot molesztálva panaszaival s így diplomáciai eljárás nem lehet. Az azonban tejsen megfelel a valóságnak, hogy öt év alatt felmilió hektoliter hamisított bor érkezett.
A borhamisításoknak azonban nemsokára gátat vet a földmivelségi miniszter, a mennyben dr. Könyöky, a Fiumében felállított vegykísérleti állomás főnöke, a kormányzó-sághoz beadványt intézett, melyben engedélyt kér arra, hogy a vegykísérleti állomás ruházatasek fel a borvizsgálattal. A földmive és-ügyi miniszter az engedélyt bizonyára meg fogja adni s ezze gátat vet ama sok visszaélesnek, a mely napirenden volt. Eddig ugyan is a mult évben és a jelenben is több esetben jartak el a hamlis borok ellen s a rendőrség s a felettes bátóság már nagyobb pénzbüntetéseket is rótt ki a fiumei kereskedőkre, kik olasz kereskedők strohmannjai voltak, a kiken azonban sem a pénzbüntetést behajtani, sem a borokat lefoglalni nem lehetett, miután azok időközben, míg a budapesti vegykísérleti állomás a borra vonatkozó véleményet 4-5 hónap alatt megküldött, — eladattak.
Magyar gyümölcs Gráczban. A gráci lapoknak keserűséget okoz az, hogy a magyar gyümölcsöt ott annyira megkedvelték. Fogtak tehát magukat és akciót indítottak, hogy a stájer hazafias közönség ezentul ne vegyen magyar gyümölcsöt, hanem stájerországit. Igaz ugyan, — ugymond — hogy emez dragább, de legalább nem eszünk »magyárisch« gyümölcsöt.
Nem tudjuk, mit szólnának a stájer parasztnak, ha a magyar közönség ezentul — nem tódulna ki ezrével nyaralóhelyeire? No, de ismerjük a mi közönségünket, nem annyira érzékeny...

Kamarai közlemények. A m. kir. államépítészeti hivatal M.-Szigeten tudatja, miszerint a sziget-kirlibábi állami közut 74 2-3 km. szakaszán egy kettős utkaparóház 6589. k. 89. f. erejéig fog építtetni, mely munka biztosításának tekintetéből f. hó 20. versenytárgyalás fog tartatni.

A m. kir. budapesti I. honvéd kerületi parancsnokság az alább megnevezett összpontosítási állomásokon elhelyezett honvédcsoapatok élelemszükségleteinek biztosítása tekintetéből ajánlati tárgyalást fog tartani: Tápó-Bicskén f. hó 24-én, Tápó-Sályon f. hó 26-án, Nagy-Szalontán: f. hó 30-án.

A m. kir. államvasutak üzemeltetősége Kolozsv rtt f. hó 25-én 8 db. Froitzheim-féle vonóorompó készülék felállítására tekintetéből nyilvános pályázatot tart.

A cs. és kir. 6-ik hadtest hadbiztossága az alább megnevezett állomásokon elhelyezett közös hadseregbeli csapatok élelemszükségleteit bérlet után biztosítani kívánván, a következő napokon tart verseny tárgyalást: augusztus 2-án Kassán, Eperjes, Eger, Gyöngyös, Igló és Kassa állomások végett. Augusztus 10-én Kis-Szeben, Lőcse, Losoncz, Miskolcz, Besztercebánya. Augusztus 7-én Nyiregyházán: Mátészalka, M.-Sziget, Munkács, Nyiregyháza, Szatmar és Úngvár állomások végett.

A m. kir. kereskedelemügyi miniszterium beküldte kamaráknak az igazságügyi miniszterium 1400-1900. sz. rendelethez azon mellékletet, mely az épületfenntartási és építési ügyekben követendő eljárást szabályozza. Az érdekeltek ezen füzetkét kamaráknál megtekinthetik.

Budapesti gabonatözsde.

jul. 18.

A készáruüzlet hivatalos árjegyzései a következők

Bursa	kilos	Ar 100 klg.		100 kilogramm ára	
		frtől	frtig	frtől	frtig
Tiszavidéki	6	76	7.10 - 7.35	80	07.75 - 07.95
"	"	77	7.15 - 7.40	81	07.80 - 08.05
"	"	78	7.30 - 7.60	82	07.90 - 08.20
Fehérmegyei	"	79	7.40 - 7.65	83	07.80 - 08.90
"	"	76	7.05 - 7.30	80	08.05 - 0.825
"	"	77	7.10 - 7.35	81	08.10 - 08.35
"	"	78	7.25 - 07.40	82	08.90 - 08.95
Pestvidéki	6	79	7.30 - 07.45	83	07.85 - 08.05
"	"	79	7.10 - 7.30	80	07.90 - 08.10
"	"	78	7.15 - 7.45	81	07.95 - 07.95
Bánsági	6	78	7.30 - 7.65	82	7.80 - 08.00
"	"	79	7.40 - 07.70	83	0.90 - 08.10
"	"	76	7.20 - 07.40	80	08.10 - 08.30
Bácskai	6	77	7.25 - 7.45	81	08.10 - 08.30
"	"	78	0.00 - 0.00	82	0.00 - 0.00
"	"	79	0.00 - 0.00	83	0.00 - 0.00
				Min. hekt.-ben	Arkilogram
Rozs elsőrendű	uj		70-72	6.45	6.65
" másodrendű	"		—	6.25	6.40
Árpa takarmánynak	"		60-62	5.90	6.10
" égetni való	"		62-64	5.6	5.80
" serfőzdei	"		64-66	0.00	0.00
Zab	"	uj	39-41	5.35	5.45
Tengeri bánsági	uj		—	5.60	5.85
" más nemű	"		—	0.00	0.00
Repce bánsági	"		—	5.00	5.30
Köles	"		—	5.00	5.30

Sertés vásár.

Kőbányai sertéspiacz. jul. 17. Magyar elsőrendű Öreg nehéz (paronkint 400 kgm felüli 46-48 kr. Közép p. kint 300-400 kg. sulyban — kr. 320 kilogram sulyban Fialal közép (paronkint 251-320 kg. sulyban 45 kr. Fialal könnyű paronkint 250 kg. sulyban 45 1/2-50 krig. Szerbiai: Nehéz p. kint 260 kg. sulyban 48 1/2-49 krig.
Sertéslétszám: 1900. évi jul. hó 15. napján volt készlet 43960 darab, jul. 16. felhajtott 200 drb. 1900 jul. 16 án elszállított 472 db. 17-ere maradt 43688 drb. A sertésüzlet irányzata lanyha.

APRÓ HIRDETÉSEK

10 szóig 40 fillér, azontul minden szó 2 fillér. A legkisebb hirdetés 40 fillér. Vastag betűkből szedett minden szó 4 fillér.

Leány, női kalap üzletben, ki az eladásban és készítésben elegendő ügyességgel és jártassággal bír, azonnal alkalmazást nyer a Párisi Divat Áruházban Debreczen a főposta mellett. 10.

2 Zala-Drill sorvető-gép, teljesen jó karban, feltűnő olcsón eladó Klein Jakab gépraktárosnál, főpacz, főtrafik udvar. 5.

Ügyes ügynök magas provisió mellett állandó alkalmazást nyerhet. Czim a kiadó hivatalban. 18.

Czimbalom ócska, jókarban lévő, megvételre kerestetik, Czim a kiadóhivatalban. 17.

Copirprés használt jó karban lévő megvételrekerestetik. Czim a kiadóhivatalban. 22.

Bor, kitűnő minőségű 120 hektoli er-melléki bor, nagyrésztben bakar és rizling, nagyban eladó Darabos utca 59. (24.)

Schneider-féle Páfrány-tokocskák, (Galandózelhajtó.)

Millió embernek e szer visszaadta teljes egészségét!

Kik galandfőregben és gyomorhajban szenvednek.

Védjegy.

Pántlikagilisza fejestől,

A páfrány-tokocskák által fájdalom nélkül, jótállás mellett a legrövidebb idő alatt (6 perc alatt) teljesen elhajtatik. Ezen kitűnő gyógyszer fájdalom nélküli gyors és biztos eredményért jótállás nyújtatik. Nem árt, ha pántlikagilisza féreg nincs is jelen. Az életkor megjelölendő. **Törvényesen védve.** Egy eredeti doboz pontos használati utasítással a bel- és külföld részére 4 frt postai utánvétellel vagy 3.50 előre való beküldésével. **A pántlikagilisza tünetei a következők:**

Az arc halványsárga, bágyadt tekintet, kék szemkarikák, lesoványodás, elnyálkásodás, bevont nyelv, emésztelenség, étvágytalanság felváltva mohó étvágygyal, gyakori rosszullet vagy éppen ájulások s szédülés főleg éhgyomornal, egy gombolyag felszállása egész a nyakig, nyálösszegyülemelés, a test megtágadása, gyomorsav, gyomorfűlés, gyakori felbűfögés, bélgörcs, hengergetés, hullámszerű mozgások, szuró, szívó fájdalmak és szúrások a belekben, szivdobogás, a vérkeringés rendtelenségei, különösen nőknél, gyakori véletlenül beálló főfájás, a buskomorságra való hajlam, életuntagság és a halál óhajítása.

Egyedül valódi kapható: **SCHNEIDER JÓZSEF** gyógyszerésznél, **Resicán, Fő-utca 49.** (Délmagyarország)

Alkalmi vétel és tulhalmozott raktár miatt

bámulatos olcsón

BESZEREZHEŐ

Ifj. Kovács S. czégnél

Kossuth-utca, I. Tkpéztár épület:

	Ezelőtt	Most
Czérna vászon Ia. 30 rőt	9.50	6.—
Creász » » »	14.—	7.20
Hollandi » » »	11.—	6.50
Rumburgi » II. »	9.—	4.80
Gyöngy schiffon »	10.—	6.50
Creton » » »	11.—	6.—
Férfi cipők frt 2.25, 2.50, 2.80, 3.—	3.50	3.50
Női cipők frt 2.25, 2.75, 3.—	3.25	3.50
Gyerm. cipők » 1.— 1.50, 1.75, 2.—	2.—	2.50
Torna cipők fiuk részére frt	—,75	—,85
» » női »	—,90	1.—
» » férfi »	1.—	1.10
Férfi Ingek frt	1.— 1.25, 1.50	1.50
» » redós frt	1.25, 1.50, 1.75	1.75
Alsó nadrág férfi frt	—,75, —,90, 1.05	
Szatin és selyem Ingek 75 krtól feljebb.		
12 pár 5-szörös Manchetta 3 frt (mindenfacon.)		
12 drb 5-szörös gallér 1 frt 80 kr »		
Eső és napernyők rendkívüli választék 1 frttől 5 frtig		
Női ing Blouzok 1 frt 20 krtól kezdve		
» harisnyák, kötött honi ipar 30 krtól kezdve		
Férfi » » » » 15 » » » »		
Uti bőröndök a fürdő évadra óriási választékban		
Nyakkendők 25 krtól 1 frtig.		
Selyem férfi nyakkendők 1.50 krtól egész 5 frtig		
Férfi és fiu kalapok szalma kalapok 25 krtól egész 1 frt 50-ig		
Péztárca, szivartárca, fésűk, kefék, szappanok, illatszerek, inggombok stb. itt fel nem sorolt áruk bámulatos olcsón beszerezhetők a fenti czégnél.		

Lüszter köpeny
6 frt.

Ing blous
1 frt.

Őszi kabát, selyem
béléssel 5 frt.

Feltétlenül a legelőnyösebben vásárolunk

szolid és izléses

női felöltőket és

diszitett női kalapokat

RÓZSA LAJOS

női divat termében

Debreczen, Kistemplom-bazár.

Divatosan diszitett
női kalap 3 frt.

Búr kalap
2 frt.

Selyem ernyő
2 frt.